

Leto XXI.

Ljubljana, 1. avgusta 1918.

Štev. 2.

Vabilo na **redni občni zbor**

Slovenskega osrednjega čebelarskega društva
v Ljubljani

ki bo na Veliki Šmaren dne 15. avgusta točno ob 9. uri
dop. pri vzornem čebelnjaku v Marijanišču v Ljubljani.

SPORED:

1. Otvoritev zbora po predsedniku.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo preglednikov računov.
5. Volitev predsed. in podpredsed.
6. Volitev odbora.
7. Volitev preglednikov računov.
8. Predlogi in nasveti.
9. Razna čebelarska predavanja in
gospodarska razmotrivanja.

Ljubljana, 1. avgusta 1918.

Mate Hafner, t. č. podpredsednik.

Predlogi in nasveti naj se pošljejo predsedniku vsaj tri dni pred občnim zborom.

Čebelarji, iščimo organizacije! M. Hafner.

V teh resnih dneh, ko razpada stari red pod mogočnim vtiskom svetovnih tragedij, katere je povzročila nenaravna razdelitev političnih pravic med gospodujočimi in zatiranimi, in se oznanja celemu svetu nov družabni red, ki bo poznal le proste, zadovoljne in srečne državljane, v teh važnih dneh, ko izginjajo pod mogočnim vplivom nezdravega kapitalizma stara narodno-gospodarska načela, ko stopajo na plan zatirani in

zaničevani, in se obetajo novi, zdravi, sveži cveti po vseh vejah narodnega gospodarstva, ko tekmujejo stari in mladi delavci pri kopanju temeljev za gospodarsko samostojnost, v teh upapolnih časih je nas čebelarjev sveta dolžnost, da spopolnimo tudi mi svoje vrste in pričnemo navdušeno z delom.

Pogled v preteklost ni zadovoljiv. Že pred stopetdesetimi leti smo imeli Slovenci vodilno vlogo v čebelarstvu. Obdržali pa vodilne vloge nismo, dasi nam že zaradi tega pristoji vodilna vloga, ker smo v srečni posesti najboljših čebelne pasme. Prekosili so nas švicarji in Amerikanci, celo Nemci, kateri vsi so bili naši učenci. Zakaj? Ker se kot politični sužnji niti kulturno, niti gospodarsko nismo mogli osamosvojiti. Nemška vlada nam je rezala kruh tudi na gospodarskem polju, in napredovali smo le tam in le v toliko, v kolikor je to ona milostno dovoliti blagovolila. Po zaslugi Nemcev niti naša čebelna pasma ni prišla na svetovnem trgu do polne veljave...

Nekaj krivde, da smo zaostali, je pa tudi drugod: deloma na strani tistih, ki so vodili in ki vodijo naše deželno gospodarstvo, deloma pa na strani nas čebelarjev samih.

Deželni očetje so sicer dovoljevali za nekatere veje narodnega gospodarstva tisoče, stotisoče, za čebelarstvo so dovoljevali le stotake. Niso umeli narodno-gospodarskega pomena čebelarstva.

Mi čebelarji se pa še danes dovolj ne zavedamo, da leži moč posameznih članov v strokovnih organizacijah. Nad polovico slovenskih čebelarjev še danes ni društvenih članov. To je tem bolj žalostno, ker nudi naše društvo poleg mnogih idealnih dobrot svojim članom izjemoma več koristi, kakor pa bremen.

Na pragu nove dobe obudimo zavest, da odvisi znaten del naše gospodarske samostojnosti od nas samih, pristopimo vsi do zadnjega k čebelarskemu društvu, udeležujmo se redno vseh poučnih in organizatoričnih shodov in sestankov, urejajmo skupno naše skupne zadeve, in uspehi našega skupnega delovanja ne bodo izostali. V organizaciji je moč. Kaj vse lahko dosežemo z združenimi močmi! Čebelarski dom kot skupno ognjišče slovenskih čebelarjev. Višjo čebelarsko šolo z vsemi potrebnimi znanstvenimi oddelki. Zadrugo za nakup in vnovčevanje čebelarskih izdelkov. Našim deželnim potrebam ustrezajoč čebelarski zakon in drugo...

Poleg nas čebelarjev je mesto za eksporterje, medarje in svečarje. Imamo toliko skupnega, da pride vsak izmed nas po skupni poti lažje do cilja, kakor pa če hodi vsak svoja pota. Zakaj moč organizacije je čudovita.

Iščimo torej najprvo organizacije, vse drugo nam bo dodano.

Dostopnost v notranjost čebelnega panjú.

H. Peternel.

Preden je razširil dr. Dzierzon med čebelarji panji s premičnimi satniki, je bila notranjost čebelnega panjú za večino čebelarjev popolnoma nedostopna. Vendar ne popolnoma za vse. Čebelarji v severnih krajih so imeli čebele ali v košnicah, ali v duplu podobnih zabojih. Od panjú je bilo odvisno znanje čebelnega življenja. Medtem ko je čebelar s košnicami, ki so bile postavljene na premično dno, opazoval čebelno ljudstvo od spodaj, ker je pri vsaki priliki lahko vzdignil košnico od lesene deske, ki je tvorila dno panjú, in torej veliko videl, je čebelar, ki je imel čebele v duplih, samo takrat odvzel desko zadaj, kadar je bilo treba ali med odvzeti, ali osiroteli panj izprazniti. Naravno je tedaj, da je čebelar s panji, ki so se ločili od dneša, bolje poznal čebelno naravo, nego čebelar s pokončnimi panji z nepremičnim dnom.

V slovenskih deželah je prevladoval kranjič, ki ima nizke satnike in odjemljivo dno. Ravno v kranjiču dobi čebelar lahko vpogled v čebelno ljudstvo, kadar ga obrne narobe in mu odvzame dno. Trdimo lahko, da ga ni kraja okoli čebelne stavbe, od koder bi človek zamogel s pogledom tako hitro in gotovo presoditi čebelno ljudstvo, kakor ravno spodnji del stavbe. To dejstvo je vodilo čebelarje še takrat, ko je bil že znan panj s premakljivim satovjem, da so radi napravili panji s premakljivim dnom. Na Primorskem so čebelarji do zadnjega časa imeli panji na laticah s premičnim dnom. Uspehi so bili jako dobri, ker niso čebelarji prevečkrat segali v čebelno stavbo. Obrnili so panj narobe, odvzeli mu dno, in presodili so po enem pogledu notranjost panjú. Enako se je in se še postopa v Ameriki. Tam je bil tudi panj tako napravljen, da se mu je prav lahko odvzelo dno in da je čebelar opravil vsa pregledovanja s tem, da je pogledal v panj pod stavbo. Celo najmodernejši čebelarji v Ameriki, n. pr. Greiner v Naplesu, N.-Y., pregleduje svojih 240 ljudstev vedno le od spodaj, ne da bi jemal satovje vsaksebi. Pri amerikanskem panju je to mogoče, ker je dno vedno premično in je spodnja deščica satnika ozka, tako da se vidijo satniki od spodaj skoraj tako, kakor v kranjičih.

Čebelarji v panjih-stojakih so že zdavnaj spoznali resnico, da je največji sovražnik svojih čebel tisti, ki trga ob vsaki priliki čebelno stavbo vsaksebi. Slavni čebelar Šahinger (Schachinger) imenuje čebelno vališče nedotakljivo svetišče, katero naj čebelar le v skrajni sili vznemiri s svojo radovednostjo. Ta nauk je postal evangelij vseh izbornih čebelarjev. Dandanes ne dvomi nihče več, da je čebelni družini vedno v škodo, ako se vzamejo satniki iz vališča. Le v slučaju, da pregledovanje vališča prepreči večjo škodo, je umestno vzeti satnike iz vališča. Kolikor bolj hitro in kolikor lažje je mogoče v kakem panju pregledati v slučaju potrebe vališče, toliko boljša je sestava panjú. Pa naj bo že sestava panjú taka ali taka,

vsakokrat se vznemiri čebelna družina, kadar pregleduje čebelar vališče. Čebele v vališču so razvrščene v gotovem redu: matica hodi, spremljana od svoje garde, od satnika na satnik; zalego vseh starosti od jajca, ki se ravno odpira, do ličinke, ki se ima kmalu zabubati, negujejo zopet za to delo odločene čebele-mladice. Verjetno je, da je število za notranja dela v panju namenjenih čebel ravno pravo, torej ne preveliko in ne premalo. Razvoj ličink je navezan na redno dostavljanje hrane po čebelah-dojilkah in na primerno gnezdnost gorkoto. Zdaj si pa mislimo, kako prekucijo napravi radovedni čebelar v vališču: Satnike strga vsaksebi, gorkota uhaja, čebele dojlke letajo vznemirjene sem in tja, matica s svojimi spremljevalkami beži iz sata na sat, in vsa stvar traja veliko časa, ker čebelar išče in išče matico in je ne more najti; slednjič ali najde matico, ali pa obupa, in napravi trdni sklep, da bo jutri zopet prekuceval kozolce v vališču. Vprašanje je, ali so prišli satniki zopet v istem redu v vališče, kakor so bili vun vzeti? Kje pa so čebele-dojilke? Tam že ne, kjer bi imele biti, ulice med zaleženimi satniki so popolnoma prazne, čebele-dojilke se vračajo počasi na svoje mesto, a ne vse, veliko jih je padlo kot žrtev nerodnosti čebelarja. Črez precej časa je zopet vse v redu, vendar je vprašanje, če ne bo veliko število čebel prišlo nepopolnih na svetlo, ker so kot ličinke bile prehlajene, oziroma brez hrane.

Navedena izvajanja so zopet resen opomin začetnikom in nervoznim čebelarjem, naj ne stikajo po nepotrebnem v čebelnem vališču. A zgodi se vendar, da mora tudi najbolj izurjeni čebelar pregledati čebelno vališče. V tem slučaju, ki se gotovo pripeti primeroma pogosto, pa bo hvalil vsak izkušen čebelar ono sestavo panjů, ki pri njej zamore dobiti pri najmanjšem vznemirjenju čebel najboljši in najhitrejši vpogled v čebelno vališče, skratka: čim dostopnejša je notranjost čebelnega panjů, tem boljša je sestava dotičnega panjů. Ves učen čebelarski svet sodi vrednost nove sestave panjů po dostopnosti notranjosti panjů, mera ne igra take vloge, ker se da predelati vsak panj tako, da se lahko uporabijo satniki v kraju običajne in za krajevne razmere primerne mere. Ves napredek v sestavi čebelnih panjev je edino le mogoč v načinu njih sestave. Število mogočih sestav je pa k sreči jako omejeno. Iz tega vidika hočem oceniti sedaj običajne sestave čebelnih panjev.

Za čebelarja, ki čebelari na roje in med, seveda brez medišča, pridejo v poštev panji s celimi satniki ali le na laticah. Za naše razmere so najprilavnejši kranjiči velike mere s satniki v gorki stavbi, kakor jih večkrat omenja, in sicer pohvalno, gospod urednik. Dno mora biti premično. Običajna pregledovanja naj se vršijo tako kakor pri pristnih kranjičih, namreč tako, da se panj obrne, dno odzame in pogleda na spodnji del satnikov. Tak pregled, izvršen v zjutranjih urah pred izletom čebel, čebelnih ljudstev prav nič ne vznemirja in zadostuje. Kdor pa naloži enako velike panji kot medišča, ne more več sam, brez pomočnika, tako pregledovati panjev, in s tem postane panj težko dostopen. Velika škoda je, da naši čebelarji nimajo tudi te vrste panjev, namesto prvotnih kranjičev.

Za čebelarje na med pridejo v poštev tri sestave panjev: 1. Panji z gorko stavbo, kateri se opravljajo od zadaj. 2. Panji z mrzlo stavbo, kateri se opravljajo le od zgoraj, in panji z gorko stavbo, kateri se opravljajo od zgoraj in od zadaj. 3. Panji z mrzlo stavbo, kateri se opravljajo le od zadaj ali od zadaj in zgoraj. Drugih sestav ni. Pri vseh teh sestavah je zraven vališča ali plodišča omejeno ali neomejeno medišče.

1. Panji z gorko stavbo, kateri se opravljajo le od zadaj.

Pred nekaj leti je bil v srednji Evropi najbolj cenjen stoječi panj z gorko stavbo, ki se je opravljal od zadaj. Krivično bi bilo imenovati to sestavo panjů slabo. To se pa lahko reče: prvič ni bil ta panj za vse kraje, n. pr. na Koroškem (in menda tudi na Kranjskem) so čebele rajši izrojile, nego da bi nanosile med v medišče, to je v tretjo vrsto satnikov; drugič ni bila vedno mera satnikov primerna krajevni paši, kjer pa je bila mera satnikov v soglasju s krajevno pašo, in kjer ni bilo čebelno pleme preveč rojivo, tam so bili uspehi s takimi panji jako dobri; tretjič so mizarji delali take panji večkrat tako slabo, da je bilo čebelarju nemogoče jemati satnike iz zarez. V tem oziru so nekateri čebelarji panji veliko izboljšali. Napravili so zareze tako visoke, da je bilo nad satnikovimi ušesci v zarezah še 6 mm prostora, okovali so zareze s ploščevino, da so se satniki rajši premikali, obrezali so ušesca satnikov trikotno, da je bila le mala ploskev ušesc naslonjena na zareze, ravno tako so se ušesci spodnje satnikove deščice ali prirezali trikotno, da se je dotikal le oster robec panjeve stene, ali so nadomestili ušesca spodnjih satnikovih deščic z okroglo glavo žreblja. S tem vsem in z veliko natančnostjo pri izdelovanju panjev so nekateri mojstri-čebelarji res dosegli, da so se satniki prav lahko iz panjů jemali, a enega niso dosegli, ker je to pri tej sestavi nemogoče, namreč da bi ne bilo treba satnika za satnikom vun jemati in s tem čebele vznemirjati, dokler se ni prišlo do zaželenega satnika. Res je, da izvežban čebelar ne jemlje prevelikokrat panjů vsaksebi, a kadar je to treba, tedaj ni to nikdar prijetno v panju te sestave, in naj bo še tako dobro napravljen. A vendar se mora priznati, da vpogled v čebelno stavbo pri teh panjih ni le mogoč, ampak pri dobro narejenem panju primeroma lažji, nego se običajno sodi.

2. Panji, ki se opravljajo le od zgoraj, oziroma od zgoraj in zadaj.

V boj proti stoječim panjem, kateri se opravljajo le od zadaj, so stopili panji, ki se opravljajo le od zgoraj, oziroma od zgoraj in zadaj. Boj glede vrednosti obeh sestav še ni odločen, ker eni dosledno zagovarjajo le od zadaj dostopni stoječi panj in imajo v njem še vedno večje uspehe nego v panjih, ki se opravljajo od zgoraj. Tako n. pr. poroča čebelar-mojster Schachinger o nekem župniku, kateri je imel še v preteklem letu od stoječega panjů 40 kg žetve, od širokosatnih pa le 10 kg. Pa to ne spada semkaj, ker bi gotovo v istem kraju donos v panju, kateri se opravlja od zgoraj in obstoji iz treh panjičev, zloženih drug vrh drugega,

ki bi imeli tedaj enako stavbo kakor »dunajski«, bil enak donosu v pristnem »dunajčanu«. V ta članek spada le ocena sestave panjů glede dostopnosti.

Na vprašanje, je li res bolj dostopna stavba panjů, ki se opravlja od zgoraj, se ne more na splošno odgovoriti. Res je, da je notranjost panjů jako lahko dostopna, ako se mu odstrani pokrov, ako je na njem res samo pokrov in dosti prostora; a če je na panju (vališču) eno ali več medišč, kjer manjka prostora nad panjem, tam lahko rečem: hvala lepa za tako dostopnost, ako se panj odpira le zgoraj. Oni, ki zagovarjajo tako sestavo panjů, rečejo: Kadar ima panj naloženo medišče, nimaš ničesar v vališču iskati. Ta pa ne drži! S takim izgovorom te odpravi lahko tudi zagovornik stojećih panjev, kateri se opravlja le od zadaj. — Seveda, kdor ima stalno pomočnika pri svojem čebelarstvu, tisti lahko vzdiguje medišča; pa kako ti gre, če to delaš sam? Zato rečem: taka sestava panjů, da se vsaj vališče lahko opravlja od zgoraj in od zadaj, je gotovo boljša. Prednost te sestave je tudi ta, da zamore čebelar nakladati poljubno število medišč, kakor to zahteva slučajno paša, medtem ko je pri drugih sestavah več ali manj odločena notranjščina panjů enkrat za vselej.

Panj pa, kateri se opravlja le od zgoraj, ni pripraven. V čebeljniku zahteva veliko prostora; zunaj, na prostem jih imeti, ne kaže radi potrate prostora in radi nevarnosti tatvine. Amerikanci imajo na razpolago veliko prostora in se ne boje tatvine, ker je pri angleškem plemenu tatvina nekaj nenavadnega, pač pa se tam dogodijo pogostokrat ropi. Pri ropu pa je isto, ali imaš panj v čebelnjaku ali na prostem, ker ropar jemlje s silo. Pri nas je drugače, ropanje je izjema, tatvina je pogosta.

Pa tudi pri tej sestavi je dostopnost notranjosti panjů jako odvisna od mizarskega dela. Pokrov, pritrjen z vijaki, podaljša čas odpiranja panjů in je kriv vznemirjenja čebel. Ako so gorenje deščice satnika tenke, se vpogibajo, in čebele zadelajo prostor med sadniki vališča in pokrovom, oziroma mediščem. Ako niso ušesca gorenjih deščic satnikov zaokrožena, je treba satnike z dletom trgati iz zarez. Ako čebele po odkrivanju hudo kadiš, zbeži rada matica iz satnika na panjevo steno ali dno, in potem jo iščeš prav dolgo, če je ne zmastiš. Vaja in dobro napravljeni panji napravijo šele te panji dostopne.

3. Panji z mrzlo ali podolžno stavbo, kateri se opravljajo od zadaj in zgoraj, ali le od zadaj.

Te vrste panjev se imenujejo tudi listovni panji, ker je namen sestave, da se dá s satniki listati, torej satnike, ne da bi se jih vun jemalo, toliko razmikati, da se dobi vpogled v čebelno stavbo. Ako hočemo dobiti jasen vpogled v stavbo, se morajo dati razmikati satniki toliko, da tvorijo s prednjo steno kot približno 45 stopinj. Kolikor manj se dajo satniki razmikati, toliko bolj nejasen je vpogled v stavbo. Gotovo je pa, da se satniki dajo lahko vun jemati, ako se satniki le nekoliko razmaknejo. Najbolj znana panjova te sestave sta Sträulijev in Žnideršičev. Oba ta panjova sta le v toliko listnata, ker se dajo satniki nekoliko razmikati, tako da

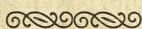
je laglje jemati vun katerikoli satnik vališča, pri Žnideršičevem tudi medišča. Ta prednost je gotovo nekaj posebnega, in je sestavitelje teh panjev popolnoma zadovoljila. In res ni to mala dostopnost, da zamoreš brez vznemirjenja čebel, sedečih na drugih satnikih, vzeti katerikoli satnik iz plodišča ali medišča. Ravno ta prednost je tista, ki napravlja zelo dostopno notranjost panjů. Še enkrat omenim, da govori ta članek le o dostopnosti panjev in ne o gotovih panjih in o gotovih merah satnikov. Za ta članek je enak pristnemu Žnideršičevemu panju panj s satniki normalne mere, samo da je enako sestavljen.

Listanje je torej v obeh teh dveh znanih sestavah, Sträuli in Žnideršič, jako omejeno in ne odgovarja namenu sestave listovnega panjů. Listnati panj bi moral biti tako napravljen, da bi dobil čebelar v njem popoln vpogled z listanjem satnikov. Gotovo je, da tako listanje, izvršeno s primerno naglico, ne bi nikakor vznemirjalo čebel. Te vodilne misli se je oprijel čebelar Gräser v Švici, ki je sestavil panj, v katerem se da listati, kakor v knjigi. Take panji sestavlja v lične paviljone po šest, osem panjev. Žrelo je napravljen tako, da je stavba gorka, vsi satniki vališča in medišča so v enem nadstropju. Najlaglje si predstaviš ta panj tako: Misli si vališče (spodnji oddelek) žnideršičevca samo, pa misli si namesto devet satnikov 20 satnikov; obe stranici (stranski steni) misli si premični, tako da se dasta na zunanjo stran odpirati; misli si žrelo napravljen v eno stranskih sten panjů; sprednja stena panjů pa ne more imeti žrela, ker se dotika sprednje stene sosednjega panjů; pri listanju se odmakne najprej ena stranska stena, potem pa satniki po vrsti, tako da se lepo vidi med dva in dva satnika. Ker so na ta način tri stene panjů premične, mora ostati po en steber, kot del stranske stene, nepremičen. To pa povzroči, da tista dva stranska stebra pri listanju nagajata. Neugodno je zopet to, da se premika stranska stena panjů, torej tudi tista, v kateri je žrelo. S premikanjem stranskih sten se napravijo špranje, katere napravi premikana stena z dnesom in s pokrovom panjů. Nadalje mora biti celo vališče pri žrelu, ločeno od medišča z ločilno desko v debelosti satnika. Čebele odkladajo naravno med nad, za in ob straneh vališča, pri tem panju zamorejo ga odkladati edino le za vališčem, kar je protinaravno, prisiljeno. Tako je umljivo, da je ostal ta panj le malo znan in se ni niti v Švici čebelarjem priljubil. Vendar je pri tem panju marsikaj pametnega, kar se bo dalo uporabiti pri sestavi panjev, kateri bodo res listovni.

Če me h koncu kdo vpraša, kaj mislim glede sestav panjev, ali se bo njih število pomnožilo, mu lahko odgovorim z odločnim ne. Vse kar se imenuje nova sestava, je mešan sestav iz glavnih navedenih sestav. Med novejšimi panji je Kunčev (Kuntzsch), pa glede sestave ne nudi nič novega. Medišče, katero je en del leta tudi vališče, je enako oddelku panjů, ki ima gorko stavbo in se opravlja od zadaj, vališče za poletje pa je sestavljeno iz satnikov medišča v listnati sestavi z omejeno možnostjo listanja. Ker ni Kuntzschu ta omejena možnost listanja zadostovala, je

dejal satnike poletnega plodišča na sanem podobno pripravo, katero s satniki vun poteguje. Torej je ta panj mešana sestava že znanih sestav. Försterjev panj je zopet napravljen po stari sestavi panjú, ki se opravlja od zgoraj. Namesto medišča na vališču izkuša ta čebelar imeti medišče zraven vališča, tako da ni treba pri pregledovanju medišča dol jemati. Torej zopet stara sestava v novi obliki.

Pričakovati je tedaj, da se bo dostopnost notranjosti panjev tudi v bodoče le povečala s tem, da se bodo dosedanje sestave izboljšale, oziroma se napravljali panji, pri katerih se bosta rabili po dve združeni sestavi. Največ se bo dalo še doseči z izboljšanjem listnatih panjev, ki so sedaj še nekako v povojih. Dasiravno je žnidersičevcevec že jako uporaben panj, vendar ni dvomiti, da se bo pri tej sestavi dosegla še večja popolnost. Kdor pa misli, da bodo čebelarji kmalu čebelarili vsi v panjéh ene mere in ene sestave, se temeljito moti. Nikdar! Nasprotno je res! Vedno bolj izrazite panji za gotovo pašo in čebelno pleme bomo dobili, ker bo treba s posebej na krajevne razmere prikrojenimi panji vzdigniti med iz naročja narave in sicer do — zadnje kaplje.

† Bogdan Penjič.

Ivan Šega po »Češkem Včeljarju« in
»Hrvatski Pčeli«.

Hrvatski čebelarji žalujejo nad smrtjo enega svojih najboljših mož. Dne 11. aprila 1918 je umrl v Oseku oče naprednega čebelarstva Bogdan Penjič, v starosti 66 let. Kako visoko se je povzpel ravno nenadomestljivi pokojnik, dokazuje najbolj njegov posmrtni list, iz katerega lahko razberemo, kaj je bil pokojni Bogdan Penjič. — Bil je častni član »Zemskeho ustredniho spolku včelaškeho po kralovstvi Česke« v Prahi, član deželne in mestnega šol. sveta, bivši narodni zastopnik hrvatskega sabora in kot tak delegat v ogrski državni zbornici, predsednik pevskega društva »Lipa«, tajnik deželne »Hrvatsko-slavonskega čebelarskega društva« in urednik »Hrvatske pčele«, in sicer ves čas, odkar izhaja, to je 38. leto.

Pokojnik se je rodil v Oseku na Slavonskem dne 9. julija 1852, kjer je tudi dovršil ljudsko šolo in nižjo gimnazijo, pripravnico pa v Djakovem. Njegova mati bi sicer rada, da bi postal duhovnik, a mladega Penjiča je gnala neka notranja želja postati ljudskošolski učitelj. Leta 1868. je napravil izpit za meščanskega učitelja. Ker pa ni mogel dobiti takoj primerne službe in ker bi se rad še bolje izobrazil za svoj stan, odšel je v Zagreb, kjer je vstopil v višjo pripravnico in tu je ostal dve leti. Značilno za pokojnika je bilo dejstvo, da mu je veliki Strossmayer na priporočilo znanega kanonika dr. Fr. Račkega naklonil letno podporo za nadaljnje učenje.

Ker je bila pa ona doba ravno prav politično viharina, je zašel tudi B. Penjič v politični vrtinec, in posledica je bila, da je moral po preteku dveh let svojega bivanja zapustiti Zagreb. Odšel je na Dunaj, kjer je poslušal šest mescev predavanje velikega slavista, našega rojaka Miklošiča. Toda

neki notranji nagon po višji gospodarski naobrazbi ga je slednjič privedel na znano kmetijsko šolo v Klosterneuburgu, in ta mu je dala pravec za vse njegovo nadaljnje delovanje. Ta šola je dala prvega hrvatskega čebelarja, ki je položil trden temelj sedanjemu racijonelnemu čebelarjenju ne le v Slavoniji, temveč tudi na Hrvatskem, in lahko rečemo, na ostalem jugoslovanskem ozemlju sploh.

Ko se je umirilo politično ozračje, vrnil se je Penjič domov k svoji materi.

Leta 1871. je nastopil svoje prvo učiteljsko mesto, in sicer na štirirazredni meščanski šoli v Oseku, in tu se je pričelo njegovo tako plodonosno delovanje.

Leta 1873. se je poročil pokojnik z Milico Penjičevo, kateri zakon je bil ves čas do njegove smrti srečen. Iz tega zakona se mu je rodil edini sin Bogdan, ki je sedaj kot profesor nadporočnik prideljen generalu baronu Rhemenu v Belgradu kot adjutant.

Kot učitelj se je jako zanimal za javno učiteljsko življenje in je v družbi s tovarišema Truhelko in Felingssteinom zasnoval prvo učiteljsko društvo »Zajednica« in bil mu je prvi tajnik od leta 1872., a od leta 1892. do 1896. pa njen predsednik.

Do leta 1906. je služboval kot učitelj in se je ves čas svojega učiteljevanja mnogo zanimal za javno življenje. V Oseku je ustanovil »Hrvatsko meščansko čitalnico« in pevsko društvo »Lipa«. Mnogo se je trudil, da je vlada ustanovila kr. moško učiteljišče v Oseku pod ravnateljstvom značnega književnika Ivana Rabara in sicer leta 1893. Na tej pripravnici je Penjič — v tem času je dobil nadučiteljsko mesto na svoji šoli v Oseku — prevzel pouk o gospodarstvu, oziroma kmetijstvu in ga v popolno zadovoljnost nele višjih oblasti, temveč še bolj svojih hvaležnih učencev poučeval celih dvajset let.

Ko so bile leta 1906. razpisane saborske volitve, poslalo ga je mestno prebivalstvo oseško kot svojega zastopnika v sabor, kjer si je s svojim vsestranskim znanjem pridobil toliko zaupanja v zbornici, da je bil izbran kot delegat v ogrsko-hrvatsko državno zbornico. Dosegel je to čast kot prvi ljudskošolski učitelj. V zbornici se je izborno zavzemal za gospodarski položaj, bil je vztrajen zagovornik učiteljskih teženj, in znan je njegov govor proti železniški pragmatiki. V vsej zbornici je pokojnik ravno vsled svojega treznega nastopa in vsestranskega delovanja užival splošen ugled.

Meščanstvo ga je tudi izvolilo v mestni zastop mesta Osek, ta ga je imenoval mestnim šolskim nadzornikom, in kot tak je bil najboljši svetovalec in prijatelj podrejenemu učiteljstvu.

Pač je bilo vsestransko delovanje pokojnega Penjiča namenjeno v prvi vrsti v dobrobit hrvatskega naroda, a kljub tej tako mnogostranski delavnosti, je bilo njegovo življenje vendar od njegovega 18. leta pa do njegove prezgodnje smrti popolnoma posvečeno čebelarstvu, in vsak prosti trenutek je žrtvoval svojim ljubljenkam-čebelcam, in temu delovanju bodi odkazan nadaljnji članek.

(Konec prih.)

Kako je razdražene čebele umiriti.¹

Hrvatski spisal B. Penjič. Prestavil Iv. Šega.

Znano je vsakteremu čebelarju, da se dogodi, da so čebele češče tako razdražene, da se jim sploh ne smeš približati, še manj pa, da bi jih izkušal z dimom, s smotko ali s kako osmojeno cunjjo miriti. Čim bolj jih miriš, tem bolj postajajo razkačene.

Čebelno ljudstvo je najbolj razdraženo takrat, kadar menja matico, ali če je brez matice, in to ob času, ko nima zalege, da si vzgoji novo matico. Tako ljudstvo požene najboljšega čebelarja v beg, četudi je še tako pogumen. To je že izkušal marsikateri čebelar. Dogaja se tudi često, da je ta ali oni panj prav zelo razdražen, a mi ne vemo vzroka za to, tedaj je najbolje, da se ga pusti nekaj ur v miru. Navadno se tak panj kaj kmalu pomiri, in potem delaš ž njim, kar se ti ljubi, vse potrpi.

Glavno pravilo pri opraviu s čebelami ti bodi: delaj mirno in hladno-krvno. Ako postopaš tako — no, potem ostanejo tudi čebele mirne in miroljubne. Nekateri čebele so pa itak že po svoji naravi hujše, in dokazano je, da so to čebele ciperske, egiptovske in druge orijentalškega plemena.

Ob hladnih, deževnih dnevih, ko morajo ostajati doma vse čebele, tudi delavke-nosilke, so čebele jako razpoložene za pikanje, a hujše so še, če je vreme soparnovroče, in če se bliža nevihta. Ob takem času puščaj čebele v miru.

Kadar rabiš pri kajenju čebel razna kadila, pazi, da ti ne pade kaka čebela na žrjavico, zakaj smrad goreče čebele silno razdraži ostale čebele.

Znano je, da čebele pikajo, kadar branijo svojo matico, ali kadar čutijo nevarnost, da se jim hoče domovje razdreti; izvun panjů prav redko pikajo, no, na paši, daleč od čebelnjaka se jih pa ni treba prav nič bati. A vendar se dogaja, da čebele, četudi niso razdražene, vendar tega ali onega človeka napadejo, čeravno je oddaljen od čebelnjaka več sto metrov.

Največkrat razdraži čebelo človeški znoj, oziroma duh znoja, posebno nekaterih ljudi, ki imajo posebno hud duh. Imel sem pomočnika, ki ni smel v bližino čebelnjaka, ako se je potil, zakaj čebele so se naravnost zaganjale vanj. Če sem se pa sam potil, lahko sem z njimi delal, kar sem hotel, ni ena me ni picila. Umevno, da se čebele razdraži, če se tolče ob panj ali sploh grdo ž njimi ravna; tudi pred letala ne stopaj, ker tudi to razdraži čebele, posebno če nimajo prostega izleta. Znano je tudi, da čebele mrzijo bolj temne barve, kakor svetle, in zato imej čebelar raji bel suknjič in bel slamnik, kakor pa temna. Tudi razoglav ne hodi pre-pogostoma okrog uljnjaka, zakaj čebela se kaj rada zaplete v lase, in potem si gotov, da dobiš več ali manj pikov.

¹ »Hrvatska Pčela« štev. 1. in 2., letnik 1918.

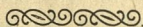
Drugi, oziroma tretjiči so posebno razdražljivi, kadar se matica pripravlja k prašenju, zato ne hodi takrat okrog takega roja. Močno razdražljivi so tudi oni roji, ki so izgubili matico, a nimajo za to godne mlade zalege, iz katere bi lahko izlegli matico. Spominjam se prav živo takega slučaja iz svoje dolgoletne prakse, ki ga ne pozabim svoj živ dan. Imel sem jako močan roj, ki pa je pri prašenju izgubil matico. Temu roju sem dal zrel matičnjak, hoteč mu s tem pomagati, da čim preje pride do matice. Toda bil je tako razdražen, da sem se bal, da umori i to matico. V skrbi, da ne stori tega, sem ga hotel par ur pozneje natančneje pregledati.

Toda ko sem bil odprl panj in odvezel mrežo, so se čebele tako zakadile v me, da ne pomnim še kaj takega. Ko sem z največjo previdnostjo in takorekoč s pravo »prezirljivostjo smrti« jemal vtaknjeni okvir iz panjů, imel sem roki polni ubodov in žel. Čebele so postajale od trenutka do trenutka tako besne, da nisem mogel izvzetega okvirja niti nazaj dejati, kaj še, da bi pregledal ostale. V svojo sramoto moram priznati, da so me čebele ugnale v kozji rog, in pobegniti sem moral. Izkušal sem ukrotiti razjarjene čebele s smotkinim dimom, ali bilo je še slabše. Zaprl sem se v svojo sobo, da si olajšam bolečine na rokah in pa da si napravim nekak načrt, kako ukrotim razbesneli roj. Po preteku dveh do treh ur se spominim, da sem nekoč bral, kako se najhitreje ukroti razjarjene čebele z mrzlo vodo. Vzamem posodo mrzle vode in čopič ter hajd na izgubljeno bojišče. Čebele so me že pričakovale. Ali jaz, ne meneč se za prve pike, jih pričnem po vseh pravilih škropiti. In učinek ni izostal! Postale so tako krotke, da sem lahko brez posebnih težav opravil svoj tako sramotno prekinjeni posel.

Po preteku nekoliko dni sem pregledal še enkrat dotični roj. Prepričal sem se, da ima vloženi satnik več nastavljenih matičnjakov. Vzel sem jih ter jim dal že izprašeno matico. Postal je miren in se popolnoma vdal svoji usodi, in čez nekaj dni sem opazil že novo zalego.

Naglašati pa moram, da nisem pri vsem svojem dolgoletnem čebelarjenju nikdar rabil ne rokavic in ne kape, in da so se čebele vedno obnašale kakor ovce pohlevno.

Ta doživljaj me je trdno uveril, da se še tako razjarjene čebele dá najhitreje in najtemeljiteje ukrotiti z mrzlo vodo.

Izvoz čebel.

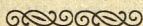
F. Kunaver.

Poziv gospoda društvenega predsednika v prvi letošnji trojni številki »Čebelarja« je bil dobro in idealno mišljen, vendar stoji z realnostjo v malem nasprotju. Po mojem mnenju in mnenju čebelarjev, s katerimi sem govoril, ni treba nikake skrbi, da bi se izvozilo preveč čebel iz dežele. Sedaj, ko je sezija izvoza čebel v kranjičih že skoro pri kraju, lahko govorim po izkušnji, ker sem imel precejšen vpogled v to zadevo.

avg. 1912

Izvoz se uravnava nekako sam, uravnavajo ga obstoječe razmere. Kljub temu, da so letos cene izvanredno visoke, se je prodalo in izvozilo, dasiravno je bilo kupe vprašanj in naročil, tako malo panjev, da se komaj izplača o kakem številu govoriti. Vsak čebelar jih le toliko proda, kolikor ve, da jih more in mora. Kdor rabi denar, jih bo na vsak način prodal, kolikor se mu bo zdelo treba, in kolikor jih lahko pogreša. Komur pa ni za denar, ta odda zopet samo toliko, kolikor ve, da jih ima odveč ali jih pa sploh za nikako ceno ne proda, kar se je pri mnogih čebelarjih zgodilo. Za deželo samo je bilo zelo malo vprašanj, samo začetniki. Od teh je pa vsak dobil zase potrebno množino. Tudi cena medu vpliva, da se ne proda in izvozi preveč čebel. Na prodajo vpliva tudi pomanjkanje sladkorja. Mnogo jih je reklo: »Obdržal bi jih že vse, kje bom vzel pa cukrer. Ako mi jih mnogo pogine, kaj pa potem...!« Zatorej po mojem mnenju: Za enkrat le nikakih nadaljnjih postav in predpisov — držali bi itak nič, saj imamo izkušnjo. Čebelarji, posebno naši Gorenjci, so že tako prebrisane glave, da vedo kako in kaj. Kar jih je še doma, ti bodo kot vneti čebelarji le še pomnožili svoje čebelnjake. V našem okraju jih ima vsak več kot lansko leto.

Vse kje drugje pa bi bilo po mojem mnenju zastaviti, da bi se povzdignilo število panjev: Čebelarje vojake, posebno one v zaledju, do oktobra nazaj k čebelam! Nekateri opravljajo v skladiščih ali drugod malenkostna dela, pripravna za vsakega invalida, doma gredo pa roji v gozd — po smrt. Čebelarstvo je važna gospodarska panoga, za državo važna radi izvoza, katerega bomo po vojni tako krvavo potrebovali. Zato bi bila njena dolžnost, priskočiti ji na pomoč, sedaj posebno s sredstvom, ki sem ga ravno omenil.

Ustanovimo si Osrednjo jugoslovansko čebelarsko zvezo!

Iv. Šega.

Sedanja svetovna vojna nam je v marsičem odprla oči, in prišli smo menda po večini — kar nas je starejših mož — do spoznanja, da je le v združenju naša boljša bodočnost, in da se naslanjamo ravno v sedanjih tako kritičnih časih na svoje slovanske brate, seveda v prvi vrsti na naše jugoslovanske brate in kadar se združimo tu, da se naslonimo potem na naše severne brate, na Čehe in na Poljake.

Pokojni dr. Krek si je pač pridobil ravno v tem oziru prvenstvo, zakaj njegova osrednja gospodarska zveza naj nam bo — kar se ravno gospodarske panoge tiče — vzor.

In mislimo, da bi ne bilo odveč, če se ravno sedaj ob času naše majniške deklaracije razgovorimo, ali bi ne bilo umestno, da si ustanovimo slovensko, v dogovoru z našimi južnimi čebelarskimi brati, nekako »jugo-

Dedovi spomini.

Ko sem bil zadnjič v Kranju na čebelarškem shodu, sem čul predavanje o načinu Janševega čebelarjenja na med. Tudi moj stari oče oziroma moj oče je temu podobno čebelaril in čebelari tako še sedaj v starih kranjičih. Pa k temu se bom še povrnil kasneje. Najprvo malo o zgodovini in postanku čebelarstva na mojem domu. Naslednje mi je bil povedal moj ded.

»Koliko časa pa že imamo čebele pri nas?« sem vprašal svojega deda, ko sva sedela nekega vročega poletnega dne v senci vinske trte pri čebelnjaku.

»Tega ti ne vem povedati natančno, a kakor mi je pripovedoval moj ded, tako hočem tudi jaz tebi povedati.«

»Moj prainpraded se je umaknil, oziroma zbežal pred napadi divjih Turkov 15. stoletja iz Hrvatskega in se je naselil na prostoru, kjer še dandanes biva moj rod. Posekal je gozd in napravil njive in travnike. Uredil si je gospodarstvo in napravil tudi čebele, zakaj v starih časih so bile čebele mnogo bolj v čišlih, kot so pa dandanes. Tudi je moral dajati neko množino medu in voska svojemu gospodu graščaku. To pa je bilo potem odpravljeno, pa ne vem ali ob času vladanja cesarice Marije Terezije, ali ob času cesarja Jožefa II. Čebelna paša je bila tiste čase prav obilna, in čebelarstvo se je lepo razvijalo.

A prišla je nesreča. Leta 1780. je pogorelo vse gospodarsko poslopje, hiša in čebelnjak. Zgorele so tudi vse čebele, okrog 40 panjev. To je bil hud udarec za gospodarjevo vdovo, a postavila je novo gospodarsko poslopje in tudi čebelnjak, velik za 80 kranjičev in napravljen za način Janševega čebelarstva, to je, da je imel toliko široke vrste, da se je lahko panj drug na drugega naveznil, kot so bili sploh vsi stari čebelnjaki napravljeni. Gospodinja je umrla v visoki starosti, in gospodarstvo je prevzel njen sin Jakob, moj ded. Ta je bil samouk in daleč na okoli poznan zdravnik in ranocelnik. Ob času francoskih vojn so mu izročili v zdravljenje več ranjenih francoskih vojakov. Gospodaril je ob težkih časih, sedanjim našim podobnih. A takrat je najhujše prišlo šele tri leta po vojni, namreč leta 1817. in 1818. Lakota je bila tako grozna, da so ljudje jedli travo in druga zelišča ter glodali drevesno lubje.

Tudi čebelarstvo je mnogo trpelo ob teh časih, dostikrat so bile čebele pokradene od ljudi, ki so iz strahu pred vojaško suknjo utekli in se skrivali po gozdih. Ti so se potem v poznejših letih premenili v glasovite rokovnjače.

Vojne so minule, Francozi so odšli iz naših pokrajin, z njimi so odšle mnoge dobre naprave, a dosti slabih navad je pa ostalo med ljudstvom. Ljudstvo se je odvadilo dela, zemlja je bila zato slabo obdelana, poleg tega je prevelika moča uničila pridelke. Živeža ni bilo dobiti, draginja je bila neznosna, nastal je državni bankerot. Za 100 tolarjev si dobil samo

20 tolarjev novega denarja in sicer papirnatega; ako si hotel dobiti srebrnega, si ga dobil le 16 ali celo samo 14 tolarjev. Mernik pšenice je veljal 7 tolarjev v srebru. Ljudje so padali po cestah in mrli lakote. Za med ne vem, kakšno ceno je imel, a drag je bil vosek, in sicer je veljal stari funt (56 dkg) 1 tolar; sprejemalo se ga je tudi mesto denarja. Leta 1818. je pa Bog blagoslovil letino. Ob mlačvi so prodajali mernik pšenice za 50 starih krajcarjev. Tudi druga živila so padla primerno pšenici. Bog daj, da bi letošnja letina ne zaostajala za ono pred 100 leti. Tudi čebele so bile ono leto prav dobre.

Leta 1821. je bilo moje rojstno leto. Čebele so bile dobre in so prav zgodaj rojile.

1834. leta je bila prav huda suša. Ribe so po strugah večinoma vse poginile, kajti le malo potokov je bilo, ki se niso posušili to leto. Ajda je bila prav slaba, na nedeljo pred Velikim Šmarnom pa pomoči dež. Ajda je krasno zrastle in medila kot potem nikdar več. Roj, drugi in tretjiči, ki ga je pred pašo bilo komaj perišče v panju, je napravil poln panj satja, nalil z medom, vrhutega pa so še napolnili medišča (zabočke, ki imajo približno 25 cm v kvadratu), ki so tehtala po 4 kg. Teh medišč so napolnili dobri panji po dva in še celo tri. Panji so pa povprečno tehtali dva stari cent (56 kg). Ajda je obrodila to leto kot malokdaj. Splošno je bila to leto prav dobra letina. Še sedaj slovi vino, ki je bilo sladko, kot nobeno več potem.

Potem pa dolgo časa, skoro 30 let ni bilo dobre čebelarske letine.

Zelo blagoslovljeno je bilo leto 1862. Za pleme sem imel 15 panjev, ti so tako močno rojili, da je ajdo bralo 72 panjev. Prodal sem jih potem medarju po 5 goldinarjev panj, torej dražje, kot je veljalo takrat pitano tele. To leto je celo leto medila smreka.

Tudi leta 1863. in 1864. so bile čebele prav dobre. Leta 1865. in 1877. so bile pa naravnost izborne.

1881. leta pa je zadela naše čebelarstvo huda nesreča. Zgorel je čebelnjak in z njim vred skoro vsi panji; niti voska in medu ni bilo mogoče oteti ognju. 2. julija je čebelnjak pogorel in na ajdo so čebele že letele iz novega čebelnjaka.

Izbornost so nosile čebele l. 1886.; brale so jelko in potem še ajdo. Dober kranjič je nabral v treh dneh na ajdi 8 kg medu. Najtežji je dal v jeseni 40 kg čistega medu.

Dobro pašo na ajdi so imele leta 1902. To leto je nanosil panj 20 kg medu v ajdi. »Toliko škatelj še nisem nikdar imel, kot to leto«, mi je rekel ded; in res, imel jih je 25 težkih po 4 kg.

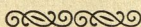
Letos pa ne vem, kaj bo. Paše ni nobene; ako še ajda ne bo medila, bo težko ohraniti čebele čez zimo. Tako slabih že dolgo ne pomnim. Tudi jaz slabim in črezdalje bolj, ne vem, ali bom drugo leto še roje ogrebal.

Tako je končal ded svoje pripovedovanje.

In res! Tisto leto ni ajda medila skoro nič. Vzemil je bil 15 panjev, kot je rekel, zadnjikrat. Slutnja se mu je izpolnila. V jeseni koncem no-

vembra je zbolel, dne 12. decembra pa je zatisnil za vedno oči. To je bilo leta 1906; bil je v 86. letu svoje starosti. Tudi čebele so ga posnemale, zakaj v hudi zimi umrlo jih je osem panjev.

Z njim pa ni leglo v grob njegovo čebelarstvo. Njegovi vnuki smo vsi navdušeni čebelarji, ker smo to lastnost po njem podedovali. Čebelarili smo naprej. Od takrat so se pa vrstile dobre in slabe letine. Prišla je nesrečna vojna. Treba je bilo obleči vojaško suknjo in oditi. Hodil in vozil sem se skozi Ogrsko, Galicijo, boril se na Primorskem in Tirolskem, videl čebelarstvo raznih narodov in opazoval njihove šege in navade, a čebelnjakov, kot jih imamo Slovenci, in značaja, kot ga ima naše ljudstvo, nisem videl nikjer. Velika je ljubezen poljskega seljaka do svojih pčel, a slovenski enake sem je zastonj iskal. Upam tudi, da bo kmalu prišel čas, ko bomo za vedno slekli vojaško suknjo, in takrat nas bo dosti čakalo dela. Naša jugoslovanska zemlja je ugodna, kot malo katera za čebelarstvo. Naša kranjska čebela slovi širom sveta po svojih vrlinah, glede katerih je nobena druga ne prekaša. Tujci bodo prišli in bodo povpraševali po naših čebelah; šle bodo širom sveta in nosile slavo svojega plemena. Zato pa si bomo morali tudi primerno urediti naše čebelarstvo: Plemenjakov kolikor mogoče veliko pustiti, rojenja ne ovirati, da nas mir ne bo našel nepripravljenih. Zakaj »kdor pride prvi z dobrim blagom, ta si osvoji trg«; tako je rekel predsednik čebelarskega društva g. Hafner.

Čebelarska.

Gustav Strniša.

V zlato jutro, v jasno jutro
pošumevajo čebele
na poljane vse blesteče
v rosi biserni...

in na trate zeleneče,
tja med rožice duhteče
in iz sanj jih prebude:

»Dajte že odpreti čaše,
me prišle smo, sestre vaše,
da poljubimo vam cvete,
odnesemo sladko strd
v čebelnjak na pisan vrt!«

Rožne čaše se smejiijo,
v hladni rosi se blestijo,

kot zakladnice so male.
In čebele k njim hitijo,
jih poljubljajo šumé...

Čebelar pa gleda, gleda,
dim iz pipe se mu dviga,
radost se v očeh mu užiga,
misel v glavi se razpreda:

»Najsrečnejši čebelar
med vladarji sem vladar!
Take kdo ima podložne,
pridne, složne?
Za najdražje jih ne dam,
raje bi umrl sam!«

Za petnajst kron!

M. H.

Na Dunaju izhaja čebelarški list »Bienenvater«, kot glasilo državnega društva za čebelarstvo. Tiska se v 17.500 izvodih. Urejuje ga znani Alfonsus. Ta časopis nam kaže, da nam Nemci niti na gospodarskem polju ne morejo biti pravični.

V četrti letošnji številki imenovanega lista se pritožuje neznan dopisnik, da je dobil s Kranjskega panjiček, ki je tehtal z rojem vred 7 kg, za 15 K, češ da bi bila polovična cena dosti visoka. Dopisnik kliče na pomoč deželne kulturne svete in zahteva, da naj vsakdo z ogorčenjem zavrne take »škatlice za smotke«. Tako piše »Bienenvater« v tistem času, ko smo mi domači čebelarji plačevali domače čebele panj po 150 K in roje po 100 K, pa jih še ni bilo mogoče dobiti dovolj.

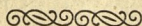
V šesti letošnji številki istega lista pa piše neki Stuchlik, da je poslala znana kranjska eksportna tvrdka nemškemu čebelarju dva kranjiča dražje, kakor je bilo pogojeno. Adresat čebel ni sprejel, vsled česar so ležale čebele osem dni na pošti in so se šele po osmih dneh vrnile odpošiljatelju. In potem še vprašuje ta dopisnik, če je tako početje iz narodnogospodarskega stališča opravičljivo?

Vsaakega pol leta se nas spomni »Bienenvater« s kakim takim dopisom. Namen teh poročil je prozoren, zato ne kaže izgublјati o tem besed. Priporočam le slovenskim čebelarjem in eksporterjem, da gredo Nemcem, ki se prizadevajo, da bi se ubranili naših kranjičev, kolikor največ mogoče na roko. Storiјo to tem laglje, ker imajo za vsak panj deset odjemalcev.

* * *

Dostavek uredništva: Če je bil panjiček res tak kot »škatlica za smotke«, gotovo ni mogel tehtati 3 kg. Pa recimo, da je tehtal 4 kg, da je bilo vsebine samo 3 kg. S petnajstimi kronami v sedanjih časih še matice ni plačal, pride pa na 1 kg bodisi čebel, medu ali satja z zalego celih 5 kron, pa bi menda rad še zlato uro povrh! Ime Stuchlik naj si naši izvažatelji tudi ohranijo v spominu, da ne bo imel več prilike puščati ubogih čebel — meni nič, tebi nič — na pošti; dobil jih bo morebiti iz rajha zastonj, — »Strokovni odbor za čebelarstvo v Avstriji« na Dunaju je imel v svoji 3. seji dne 8. maja t. l. tudi razgovor glede cen čebel in je bil mnenja, da ni nastavlјati maksimalnih cen, ker bodo sicer čebele »izginile s trga«. Muck je bil mnenja, da naj bi bila cena plemenjakom štiri- do petkratna mirovna cena, to bi bilo nekako 48 do 60 K, za roje pa kilogram po 20 K, v juliju pa 10 K — — — in vsi drugi odborniki so mu pritrdili, pravi poročilo. Dovoljeno pa naj mi bo vprašanje, katero blago je poskočilo samo na štiri-, petkratno ceno? Naj le delajo gospodje račune, ali če jih bodo delali brez nas, se bodo urezali. Gosp. Kunaver pravi v svojem

današnjem članku »Izvoz čebel«, da so čebelarji, posebno naši Gorenjci že tako prebrisane glave, da vedo, kako in kaj. Ima prav, ali odprte glave naj bodo tudi čebelarski trgovci, da si ne bo zadnji nemški Mihel mel rok, češ kako neumni so čebelarji tam doli na jugu, še zdaj jih ni srečala pamet! Slaba kozica stane danes 300 K, a ima — če ga sploh ima — samo po enega mladiča, zakaj naj bi bil pa dober plemenjak samo 60 K, ki ima lahko dva ali tudi tri mladiče? Le bodite še vi, čebelarski trgovci, prebrisani, toda prosim ne na račun naših čebelarjev.

Kako je čebelaril ded.

J. R.

Začnimo z začetkom čebelarskega leta. Ko je ponehala ajdova paša, si je odbral panji za pleme, ali da rabim njegov izraz, pustil jih je »za naprej«. To so bili predvsem drugci, ki imajo najboljše matice. Če so bili preslabi in premalo čebelni, jim je dodal od drugih panjev čebel in medu. Dalje je pustil izrojence, ki so imele tudi mlade matice. Malokdaj pa je pustil prvi roj, ali še redkeje celaka ali jalovca. Morali so plemenjaki vedno imeti mlado, dobro matico, dosti čebel in medu. Panj s staro matico nerad roji in ima tudi preveč trotov.

Ko je bilo vse izvršeno, in so začele noči postajati hladneje, je odel panji z otavo. Najboljša je bila na potih ali pa pred čebelnjakom nakošena, ker je bila najbolj mehka. Dalje, je rekel, ima otava hud duh, ki ni po godu raznim moljem in drugemu mrčesu. Ko je postalo mrzlo, jih je šele dobro zatlačil.

Pozimi jih je kolikor mogoče pustil pri miru. Ako čebel nihče ne vzemirja, obstanejo najboljše, tako je rekel.

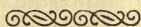
Spomladi, ko se je toliko ogrelo, da je lahko pogledal v panji, mu je bila prva skrb, da čebele niso bile lačne; ako je bil kateri panj lačen, hitro mu je dal jesti. Prvo pašo so dobile na mačkovcu (vrbi podobno drevo) in na leski. Ako pa te paše ni bilo, pokladal jim je pred čebelnjak ržene moke. Kasneje, preden je začela črešnja cvesti, krmil jih je tudi na rojenje, in sicer z medom, ki mu je dolil nekoliko vode, ako je bil trd.

Ko je prišel čas rojenja, je onim, za katere je hotel, da ne bi rojili, naveznil »puše«. To so bili panji, ki so imeli v jeseni premalo medu, ali premalo čebel, preslabo matico, ali mu drugače niso bili všeč, in je zato čebele iz njih združil z drugimi panji, satje pa spravil za spomladi, da bode naveznil. Tak panj je imel potem dosti opravila, in ni se mu ljubilo rojiti. Tak panj je potem nanosil več medu. Te puše so se mu mnogokrat prav dobro obnesle. Roje je najraje prestrezal v prestrezala ali vrše. Dobro je poznal panj več dni, preden je rojil, po njegovem obnašanju, da misli rojiti, in potem ga ni pustil iz vida, da bi roj ne sedel na drevo, ampak vsakega je ujel.

Več slabih rojev je združil, zakaj vedel je dobro, da mu en dober panj dá več dobička, kot pa dva ali trije slabi. Za glavno ajdovo pašo je hotel vselej imeti močna čebelna ljudstva.

Mnogokrat je tudi čebele peljal v pašo, zlasti ako je toča pobila ajdo. Ajda mu je bila poslednje upanje, zakaj ako ta ni medila, potem ni bilo lahko uzimiti panjev. Sladkor je začel pokladati čebelam šele par let pred svojo smrtjo. Mnogokrat je potem rekel: Sedaj, ko lahko krmimo sladkor, ni nobene težave čebelariti, a nekdanj, ko sladkorja ni bilo, bilo je to vse drugače.

Po končanem ajdovem berivu je odbral panji za pleme. Take, ki so bili preslabi, je pridružil drugim in potem spravil puše za drugo leto, med je dodal slabičem ali pa ga spravil za spomladno pitanje. Nekaj panjev pa je prodal medarju, da je dobil tudi nekaj plačila za svoj trud.

Sedanje čebelarske razmere.

Fr. Rojina.

1. »Strokovni odbor za čebelarstvo v Avstriji«.

Kakor znano, so avstrijski čebelarji organizirani v dveh velikih skupinah: v »Državni zvezi samostojnih deželnih čebelarskih društev v Avstriji« in v »Avstrijskem državnem čebelarskem društvu«. Prva ima svoj sedež v Pragi, drugo na Dunaju. »Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko in Primorsko«, »Slovensko čebelarsko društvo za Spodnje Štajersko« in »Slovensko čebelarsko društvo za Koroško« so se priklopila državni zvezi v Pragi, ki je vzela v svoje okrilje tudi nenemška čebelarska društva, in šteje sedaj že preko štirideset tisoč članov.

Vodstvu teh dveh velikih čebelarskih združenj sta si stali do poslednjih časov nasproti v nekakem napetem razmerju, prej pa celo v laseh. Niti pri skupnih čebelarskih interesih se niso mogli zediniti, tako da c. kr. ministrstvo za poljedelstvo včasih ni vedelo, komu naj dá prav, zlasti v zadevi pitanja s sladkorjem. Neverjetno, kako so začetkoma vlekli vsak na svojo stran.

Da pride c. kr. poljedelsko ministrstvo temu nesoglasju v okom, je povabilo zastopnike obeh skupin dne 22. januarja t. l. h konferenci pod predsedstvom c. kr. ministerijalnega tajnika barona Karla Bourguignona. Od strani državnega društva sta se udeležila konference Muck in Alfonsus, od strani državne zveze pa Bassler ml., Wohlrab in Weippl.

Po daljšem razgovoru so sklenili ustanoviti »Strokovni odbor za čebelarstvo v Avstriji« s sedežem na Dunaju, v čigar področje naj spadajo skupni čebelarski interesi, zlasti: občevarje z državnimi osrednjimi uradi, obravnava trgovskopolitičnih in carinskih vprašanj, prevozne zadeve, čebelarskoppravna vprašanja, vplivanje pri določitvi cen čebelarskih pridelkov, preskrbitev krmil in zastopstvo drugih, čebelarstvo pospešujočih zadev.

Zlasti se je poverila strokovnemu odboru skupna organizacija vseh avstrijskih čebelarских društev.

Za oskrbitev tekočih opravil se je določil začasni odbor, obstoječ iz že zgoraj imenovanih zastopnikov, predsedstvo pa je prevzel predsednik c. kr. kmetijske družbe na Dunaju Bernard vitez Ehrenfels.

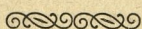
Iz poročil o delovanju strokovnega odbora je razvidno, da vrši ta v polni meri svojo dolžnost.

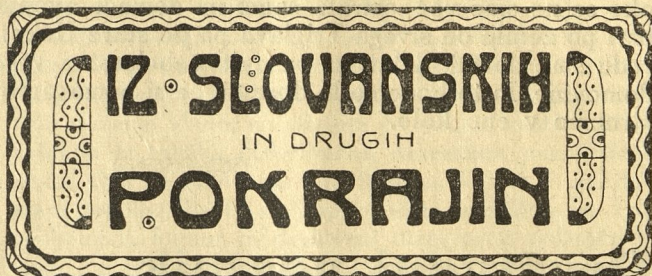
2. Nove vodilne cene za med.

Dne 28. maja t. l. je določila c. kr. centralna komisija za določitev cen v c. kr. uradu za ljudsko prehrano na Dunaju v navzočnosti zastopnikov čebelarjev Mucka in Wohlraba nove vodilne cene za med. Zastopnika čebelarских interesov sta imela napram komisiji težko stališče, ker je ta vztrajala na tem, da se uvedejo maksimalne cene, da se med čebelarjem kratkomalo odvzame, in neki govornik se je povzpел celo do gorostasne zahteve, da se čebelarjem dovoli samo nek gotov dohodek iz čebelarstva. Po raznem semintja in previdnem posredovanju dr. Böhma so se vendar določile naslednje vodilne cene: za točeni med pri čebelarju 1 kg po 16 K, pri prodaji na debelo po 17 K 70 h in pri prodaji na drobno 20 K. Pod prodajo na debelo je umeti prodajo trgovcu, pod prodajo na drobno pa ono, naravnost užitniku ali konsumentu. Če proda čebelar med naravnost užitniku, ga sme torej zaračunati po 20 K brez posode. Prešani med pa ima sedaj vodilno ceno po 11 K, oziroma po 12 K 70 h in 14 K.

3. Sladkor za pítanje čebel.

Ne samo, da bo letos sladkor za čebelno pítanje znatno dražji, kot oni za ljudsko prehrano, bodo morali čebelarji še od vsakega panjú dati po 1 kg medu. Ta med se bo pobiral od deželnih oblastev. Upati je sicer, da čebelarjem, ki čebelarijo samo na roje, ne bo treba oddajati medu, vendar mora to dovoliti deželna vlada. V tem oziru je storil odbor našega čebelarskega društva že potrebne korake, vendar, ker mora vlada posredovati pri c. kr. uradu za ljudsko prehrano na Dunaju, še ni znana odločitev. Če kje, se mora pri nas, kjer čebelarimo skoraj izključno na roje, odstopiti od zahteve oddaje medu, zlasti še, ker se nam je nakazalo samo 20.000 kg sladkorja za približno 40.000 panjev. Da bi pa za pol kilograma sladkorja, ki pride na panj, kdo odstopil cel kilogram medu — čeprav po vodilni ceni 16 K —, tega pa vendar ne more od nas nihče zahtevati, in tudi ne, če ga sploh pridelali ne bomo, kakor zdaj vse kaže. Se je sicer bralo v nekem dnevniku, da bo letos mnogo medu, ker se dež in solnce tako pogosto menjavata. Ali kdor je to pisal, je bil slab prerok, zakaj zadnji roji so bili, vsaj tu pri nas, tako lačni, da bi od kraja pocepali, da jim nisem pomagal z medom, ki sem ga nekaj natočil od žajblja, sladkorja pa še za družino ni bilo betve. Nekemu ljubljanskemu čebelarju so v njegovi odsotnosti padli trije plemenjaki, in bi mu jih še več, da se ni še pravočasno vrnil s potovanja ter nakrmil lačnih ljudstev.

Iz Istre: »Niti panjů iz dežele!« — tako se glasi nasvet ali bolje zapoved g. M. Hafnerja v prvi letošnji številki »Slov. Čebelarja«. Razlog je pač ta, ker je čebelarstvo zelo trpelo vsled vojne. Na tisoče je poginilo rojev. Število njih se je skrčilo na polovico ali še manj. Naša sveta dolžnost je, da smatramo čebele, ki so nam ostale, kot nepremakljivo blago dežele. To smo dolžni sebi, našim domačim čebelarjem, našemu narodu.

To je pravi očetovski nasvet, ki ga podpisujemo z obema rokama. V Istri nam pa ni ostalo niti polovico panjev, in to ne samo radi vojne, ampak tudi zato, ker je bilo l. 1917. za nas čebelarje eno najslabših. Čebele si niso mogle vsled suše nabrati niti dovolj medu za zimo, in tudi sladkorja nismo mogli dobiti od nikoder. Mnogo so jih pokradli, a mnogo so jih uničili lakomni čebelarji, ki so jim pobrali med do poslednje kaplje, da so ga mogli zamenjati za drug živež sebi v korist. Dogodilo se je, žalibože, da so nekateri »napredni« lakomni čebelarji hodili od vasi do vasi ter kupovali od kmetov-čebelarjev za majhen denar najboljše čebele, jih žveplali, pobrali med ter ga za drag denar prodajali dalje. Pač bo minulo dokaj časa, preden dospemo zopet do prejšnjega števila panjev.

S tega stališča veljaj tudi za Istro zapoved »niti panjů iz dežele«, ker Istra vendar izvažá čebele. In to veljaj za ostalo Primorje, kjer je vojna gotovo pokončala vse.

Če sem prijel pero v roke, je vzrok pač ta, ker se mi dozdeva zahteva g. Hafnerja »niti panjů iz dežele« preozkosrčna, ki naj zabrani vsak izvoz. On hoče — vsaj tako se mi dozdeva — zabraniti vsak izvoz čebel iz Kranjske. Vsled tega bi se ne smelo izvažati čebel iz Kranjske ne na Štajersko, ne na Koroško in ne v Primorje. To bi ne bilo prav! In kolikor je meni znano, se nahaja po vseh teh deželah kranjska čebela in tudi uspeva. Ker tu živi tudi en narod, je naša dolžnost, da pomagamo vsemu narodu.

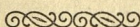
Pred petdesetimi leti je vzkliknil zaslužni politik Levstik, ko je pisal o zatiranju polabskih Slovanov in kako jim pomagajmo, tole: »Samo en pót je, po katerem moremo ubežati temu zatiranju, samo en trden jez je, ki nas utegne rešiti. Ta jez najdemo na avstrijskem jugu v solidarnosti z junaškimi brati, kateri so iste matere, istega jezika z nami, in kateri našo bratovsko roko veseli poprimejo, nam in sebi na podporo!«

Te zlate besede izgovarja danes tisoč grl, in tudi mi jugoslovanski čebelarji moramo to upoštevati in klicati z g. Hafnerjem — a ne: »niti panjů iz dežele«, — temveč »niti panjů iz jugoslovanskih deželá«. In s tem hočemo omejiti naš državni izvoz dogovorno samo za Kranjsko, Koroško, Štajersko in Primorsko.

Ko uredimo izvoz za čebele, treba bo urediti tudi izvoz za panji in za vse čebelarske potrebsčine. Doživeli smo žalibože slučaje, da niso dobili nekateri čebelarji iz Istre potrebneга sladkorja iz Ljubljane, temveč

poslani denar se jim je vrnil. To se v bodoče ne sme več dogajati. Naše oko se ne sme več ozirati samo na domači zvonik, temveč naše oko se ozri po zemlji od sivega Triglava pa do stare Učke! Vsi mi čebelarji enega rodu smo dolžni delati za razcvit čebelarstva v vsakem kotu naše lepe domovine. In to bomo le dosegli, če si pomagamo drug drugemu in če se strnemo v eno kólo.

Dr. M. T.

Društveni vestnik.

Slovensko osrednje čebelarsko društvo za Kranjsko in Primorsko.

Odborova seja dne 6. maja. Navzoči: gg. Hafner, prelat Kalan, Slapšák, Rojina in Zirkelbach ter zastopnik vojaštva g. dr. Mahr. — Gosp. predsednik naznani, da namerava vojaška oblast vpeljati za vojne invalide, po poklicu bivše kmetovalce, doma na Kranjskem, pouk o čebelarstvu. V ta namen se je vojaška oblast po navzočem g. dr. Mahru obrnila na društvo s prošnjo, da bi priredilo teoretičen in praktičen tečaj. Odbor pozdravi to misel in sklene soglasno, da bo storil vse, kar bo v njegovi moči, toda le pod pogojem, da erar plača voditelja tečaja. Urednika g. Rojina prosi odbor, da prevzame vodstvo tečaja in da stopi v dogovor z vojaško oblastjo. Gosp. urednik ugodí odborovi prošnji. — Dr. Trinajstič, odvetnik v Voloski, namerava ustanoviti čebelarsko podružnico za Istro. Želi, da bi »Čebelar« prinašal tudi v hrvatskem jeziku pisane članke. Odbor sklene soglasno, da z veseljem pozdravlja ustanovitev podružnice za Istro, posebno ker je tam ugodno podnebje za čebelarstvo. Glede hrvatskih člankov v »Slov. Čebelarju« je pa odbor mnenja, da ne kaže pri tako pičli vsebini uvrščati še hrvatskih člankov, pač pa naj dobé »Slov. Čebelarja« slovenščine zmožni čebelarji, Hrvatje pa »Hrvatsko Pčelo«. — Nekemu šolskemu vodstvu se odkloni vsled sedanjih razmer prošnja za nakup Žnideršičevega panjú. — Odbor dovoli ustanovitev podružnice v Beli cerkvi na Dolenjskem. — Odbor sprejme na znanje dopis »Zveze čebelarskih društev« v Pragi, s katerim se naznanja, da ji je ministrstvo dovolilo namesto 5589 stotov sladkorja za pomladno pítanje samo 500 stotov. Od te množine bi dobilo naše društvo samo 18 stotov. Ker je društvo prosilo za skrajno silo dva vagona, naročil pa je bilo za tri vagone, je ta dovoljena množina tako malenkostna, da bi se sploh ne mogla razdeliti vsem naročnikom. Ko bi le nekateri dobili, drugi ne, bi si odbor s tem nakopal le nevoljo članov. Zato sklene odbor, da se teh 18 stotov sladkorja prihrani do jeseni in se razdeli obenem z za jesensko pítanje dovoljeno množino sladkorja. — Raznoterosti.

Odborova seja dne 21. junija. Navzoči: gg. Hafner, prelat Kalan, Humek in Zirkelbach. — Tajnik prečíta došle dopise. Na dopis »Zveze čebelarskih društev« v Pragi, s katerim zveza naznanja, da se vrši na Dunaju dne 29. junija zbor odposlancev čebelarskih društev, in da urad za ljudsko prehrano zahteva od vsakega panjú 1 kg medu po vodilni ceni, če dovoli na panj 5 kg sladkorja, sklene odbor naprositi g. Bukovica, da zastopa društvo na zborovanju. Naroča se mu, da se posebno zavzame za to, da društvo dobi pravočasno — vsaj septembra — za 40.000 panjev dovolj sladkorja, da bo prišlo na panj 5 kg. Le pod tem pogojem bi se oddal za vsak panj 1 kg medu po vodilni ceni. — Šolskemu voditelju Josipu Kobalu na Grahovi pri Cirknici se dovoli za opazovalnico dvostenast panj, ki je bil še v zalogi. — Raznoterosti.

Odborova seja dne 12. julija. Navzoči: gg. Hafner, prelat Kalan, Humek, Rojina in Zirkelbach. — Odbor vzame na znanje dopis »Zveze čebelarских друštev v Pragi«, v katerem se naznanja društvu, da dobi za jesensko pitanje le dva vagona, t. j. 200 stotov industrijskega sladkorja, ki je še enkrat dražji kot konsumni sladkor, pod pogojem, da se bo moralo oddati za vsakih 5 kg sladkorja 1 kg medu po 16 K. Odbor sklene storiti vse mogoče korake, da se množina sladkorja zviša, obenem pa prositi deželno vladu, da odstopi od oddaje medu. Odbor pooblasti g. predsednika Hafnerja in tajnika Zirkelbacha, da osebno posredujeta pri vladi v tej zadevi. — Občni zbor se določi na Vel. Šmarna dan ob 9. uri dopoldne. — Gosp. Humek stavi predlog, da bi se kupilo neko zemljišče pri Tomišlju, tam napravil velik čebelnjak, kamor bi društveni člani proti odškodnini postavljali panji ob ajdovi paši. Za prepeljavanje bi se kupil posebej v ta namen prirejen voz. S tem bi se najbolj varno in dobro naložilo društveno premoženje. — Odbor prosi g. Humeka, da do prihodnje seje, ki bo dne 7. avgusta, o tem natančneje poroča. — Raznoterosti.

Slovensko spodnještajersko čebelarsko društvo.

Oklic: Člani, ki želijo sladkor za jesensko krmljenje, naj to prijavijo sodniku Zdolšku na Laškem, in zraven povedo: Koliko ljudstev so imeli spomladi, koliko jih imajo koncem julija 1918 in koliko jih bodo vzimili. Opomni se, da se bo sladkor v zmislu uradnih predpisov dal le revnim čebelarjem in za take panji, ki so res potrebni. Tudi zahteva oblast od vsakega plemenjaka po 1 kilogram medu, seveda ne zastoni, od tistih čebelarjev, ki dobivajo sladkor za čebele. Te prijave je vposlati do konca julija Zdolšku, na poznejše se ne bo oziralo. Kakor lani, se bo razdelitev odkazanega sladkorja vposlala tvrdki Urbach v Pragi, ki ga bo po plačanih kupninah razposlala. Stal bode v Pragi okoli 2 K 40 v. 1 kilogram.

Dalje mora vsak član najpozneje do konca septembra društvu naznati, koliko je pridelal medu in voska ter koliko rojev je razpečal, ker tudi to zahteva oblast in se potrebuje tudi za letno poročilo, da se iz tega razvidi delovanje društva.

Končno se opozarja, da so člani zopet zavarovani, in sicer je zavarovalnino za letos plačalo društvo iz svojega. Do zavarovalnine pa imajo pravico le tisti člani, ki prijavijo do konca septembra društvu, kaj hočejo imeti zavarovano, k čemur se zopet opomni, da čebelnjaki in iztočeni med pri društvu niso zavarovani, ampak le ljudstva, panji in orodje. To zopet zahteva zavarovalnica in se ji mora vsako leto vposlati seznam vseh pri njej zavarovanih predmetov. Drugi predmeti (iztočeni med, čebelnjaki itd.) so lahko zavarovani pri kalki drugi zavarovalnici.

Prosim pa še enkrat vse člane, da se po tem oklicu ravnaajo, ker se od oblasti, od zavarovalnice kakor tudi od državne zveze avstrijskih čebelarjev vedno in vedno pritiska na društveno vodstvo zaradi omenjenih izkazov, zahtevati se pa vendar ne more, da bi društvo vsakemu članu posebej pisalo. Zdolšek.

Članom Spodnještajerskega čebelarskega društva v naznanilo, naj se blagovolijo obrniti v zadevi sladkorja na društvenega predsednika gosp. A. Zdolška, c. kr. okrajnega sodnika, Laški trg, in ne na mene. **I. Kosi, Celje.**

Čebelarsko društvo za Spodnje Štajersko bode začelo letos zopet s čebelarskimi predavanji, in sicer po potovalnih učiteljih gg. Ivan Jurančič, čebelar v Andrencih v Slov. goricah, in Ludovik Černej, nadučitelj v Grizah

pri Celju, tako da prevzame prvi pouk v okrajih Maribor, Ptuj, Ljutomer in Konjice, drugi pa v ostalih delih društvenega delokroga. — Podružnice in čebelarji naj se naravnost oglasijo pri imenovanih dveh gospodih, navedejo pa tudi, kje in kdaj se naj vrši tečaj. Zdolšek.

Čebelarška podružnica za Savinjsko dolino je pričela po preteku štirih let zopet svoje delovanje ter priredila dne 30. junija v Št. Pavlu v Savinjski dolini svoje prvo toletno poučno predavanje. Kljub slabemu vremenu se je zbralo pri čebelnjaku g. Pečarja lepo število čebelarjev, zlasti mladih dečkov, ki se hočejo tudi poprijeti čebelarstva, kar je treba posebno pohvalno omeniti. Čebelarški potovalni učitelj g. Černež, nadučitelj in čebelar iz Griž, se je spominjal najprej morilne svetovne vojske, zlasti kako je ista vplivala in učinkovala na čebelarstvo, ki je pokončala na tisoče čebelnjakov, umorila mnoge navdušene čebelarje — a povzdignila na drugi strani vrednost medú, voska in čebel na visoko stopnjo, da hoče sedaj že skoraj vsak človek čebelariti. Nato nam je predavatelj temeljito razložil prednosti umnega čebelarstva pred starokopitnim z nepremakljivimi panji, to pa zato, da je navdušil mlade začetnike ter posebno poudarjal vzgojni pomen čebeloreje. — Ko nas je poučil še o razvoju, o vrstah in nalogi čebel, prinesli smo en panj na plan, ga odprli, da nam je vse tudi dejansko pokazal; niti nadležnega krplja ni pozabil. Končno se je vršil prost razgovor na razna stavljena vprašanja. Tu je lahko vsakdo potolažil svojo radovednost. Slišali smo tudi marsikak poučen in zanimiv prigodljaj. — Ko se je g. Pečár še zahvalil g. Černeju za njegovo nad dve uri trajajoče predavanje, podali smo se še k bližnjemu čebelnjaku g. Rezarja, pregledavši njegov vzorni čebelnjak in pridruživši nekega trotarja k mlademu plemenjaku.

Slovensko čebelarško društvo za Koroško.

Slovensko čebelarško društvo za Koroško naznanja zaradi **sladkorja za jesen** tole: Storilo se je vse potrebno, da dobimo sladkor tudi letos. Storilo se je in se bo tudi vse, da dojde ta tako zgodaj, da ga bo mogoče nakrmiti čebelam še jeseni. Cenjena vodstva podružnic in krajnih skupin se vabijo, da zberejo in pošljejo **takoj** naročila in podatke. Isto naj storijo takoj tudi direktni člani. Tudi ti naj naročijo, če je le mogoče, skupno.

Sladkor bo, kakor že zadnjič, čist, brez vsake primesi. Kilo bo veljal prilično 3 K, torej bo veljalo 100 kil 300 K. Toliko je pri naročilu tudi vpsolati. Morebitna razlika v ceni se bo izravnala potem na ta način, da se primanjkljaj povzame ali preostanek vrne. Sladkorja se bo poslalo le toliko, kolikor bo plačanega.

Pri naročitvi je naznaniti **le po in razločno s tinto pisan** naslov, pošto, železniško postajo, število panjev poleti in število panjev, ki jih misli ud uzimiti. Pri skupni naročitvi je napisati to lepo na celo polo kancelijskega papirja ter je spodaj vse sešteti (sumirati).

Obenem se morajo poslati **močne in cele**, zadosti velike vreče (žaklji). Na vsa ko vrečo mora biti prišit zadosti velik in razločno s tinto napisan naslov z železniško postajo.

Denar se mora poslati po poštni nakaznici. Udnina se mora poslati posebej, po položnici ali drugi nakaznici.

Vsi upravitelji podružnic in krajnih skupin, vsi člani in nečlani se opozarjajo tukaj še enkrat na že zgoraj v vestniku društva omenjeni ukaz c. kr. ministrstva kakor tudi državne zveze, glasom katerega nečlani ne smejo dobiti sladkorja ter se opozarja obenem na to, da je mogoče pristopiti k društvu tudi še zdaj.

Vsaka nepotrebna pisarija, vsako reklamiranje in priganjanje naj se opusti, pač pa naj se stori vse zahtevano.

Za sladkor, ki se bo cenjenim udom poslal, društvo ne more prevzeti odgovornosti. Prejemnik pa si lahko pusti pošiljatev pri dohodu na postaji stehitati (vagati), in če bi kaj manjkalo, ali bilo poškodovano, naj prosi, da se to zapiše (protokolira). Na podlagi tega zapisnika naj zahteva nato odškodnino od železnice.

Naslov za vse pošiljatve je: Jos. Jekl, vodja šole, Apače, pošta Galicija, Koroško.

Slovensko čebelarsko društvo za Koroško naznanja zaradi **tatvine čebel**: Društvu je znano, da se take v zadnjem času množijo. Dalje je pa tudi znano, da je težko izslediti tatove (šterce). Zato se svetuje, kolikor mogoče obvarovati se pred tatvino. Da se more storiti kaj tozadevnega, je treba imeti podatke. Zatorej se vabijo in pozovejo vse podružnice, okrajne skupine in vsi direktni člani, da naznanijo prej ko mogoče:

1. Komu in koliko panjev je bilo lani in letos ukradenih?
2. Pri kraji poškodovanih panjev?
3. Čas tatvine (vsaj prilično, n. pr.: junija, ob ajdovi paši, vigredi).
4. Ali se je o tatvini obvestilo orožnike (žandarje)?
5. Ali se je šterca (šterce) ali storilce izsledilo?
6. Koliko škode je bilo s tem povzročene?
7. Če se storilcev ni izsledilo: kdo je storil to po vašem mnenju (o tem se nikomur ne bo kaj povedalo in ostane tajno)?

Naznani naj se tudi tedaj, če okradeni ni bil ud društva.

Naznani naj se vsaka mala tatvina in tudi, če je tat samo poizkušal krasti.

Pisma je poslati na naslov: Jekl Josip, vodja šole, Apače, pošta Galicija, Koroško.

Vestnik »Slovenskega čebelarskega društva za Koroško«.

I. Poslal se je upravištvu lista »Slovenski Čebelar« natanko urejen seznam udov za 1918. Kdor bi izmed onih, ki so plačali udnino do 1. junija 1918, ne prejel druge in nadaljnjih števil »Slov. Čebelarja«, naj naznani to društvu na naslov g. Jekl Josip. Omeniti se mora, da pošljejo nekatere podružnice in nekateri posamezniki nerazločno pisane in nezadostne naslove.

II. Po ukazu c. kr. poljedelskega ministrstva smejo dobiti v prihodnje sladkor le člani društva. Tudi državna čebelarska zveza je to zaukazala. Do zdaj se je delalo pri nas v mnogih, znanih slučajih takole: Čebele sta imela dva, trije, štirje, ud društva pa je bil le eden, ker le eden je plačal udnino. Ta je zahteval potem sladkor za vse panji in bil čisto najglasnejši. To je zanaprej izključeno in prepovedano! Kjer so trije lastniki, pa imej eden več ali manj panjev, morda tudi le enega, plačati imajo udnino vsi trije. (To se lahko zgodi še zdaj.) Če bi se to ne zgodilo, sme prositi ud največ za tretjino tistih panjev, ki se bodo res uzimili. Če ima pa manj kot tretjino panjev, le za tisto malo uzimljeno število, ki je res njegova last. Tega se mora držati zanaprej vsak ud in vsak upravitelj podružnice ali krajne skupine. Kdor bi hotel društvo varati, sladkorja sploh ne bo dobil, in zadele ga bodo še druge posledice.

To se mora odobravati tudi s stališča pravičnosti. Sladkor se dovoli na podlagi števila članov. Torej če ima društvo več članov, se mu

dovoli več, če ima le malo članov, pa malo sladkorja. Sladkor je torej za tiste, ki so res člani, ki so res udnino plačali. Če ga hoče pobasati potem ud za panji nečlanov, je jasno, da so s tem člani oškodovani. Po pravilih pa ima skrbeti vsak član za dobrobit društva in ne sme istega oškodovati.

Po mestih se prodaja sladkor brez kart kilo po 16 do 20 kron. Udje dobijo plačano udnino že pri sladkorju desetkrat. Strd, vosek, čebele — vse je zelo drago. Kdor potem kljub temu ne more plačati teh malenkostnih kronc udnine, naj dobi sladkor kjerkoli hoče.

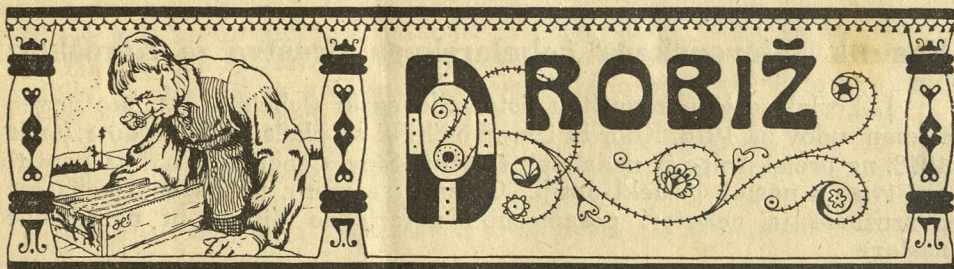
Drag je tudi papir, tisk, pošta, delo, in naše glasilo pri malem številu članov ne more izhajati.

III. Udnina znaša (tudi brez zavarovanja) najmanj 4 K 60 v., enako, ali se plača ta prej ali pozneje. To je bilo v zadnji številki »Čebelarja« za leto 1917. natanko razloženo, in vsak bi mogel vedeti, da je bila številka 3 K 60 v., mesto 4 K 60 v. na obrazcu inventarja le tiskovna napaka. Vsi, bodisi direktni udje ali udje podružnic, morajo, če hočejo biti šteti za ude, primanjkljaj nemudoma vposlati. Event. delež za podružnice bo določil odbor in se bo poslal isti koncem leta podružnici.

IV. Naznanila, objavljena v glasilu društva, se morajo smatrati vendar kot znana. Kdor je tako brezbrizen, da ga ne zanima naš lep ilust, si naj prebere vsaj naznanila društva. Zdi se pa, da se niti to ne zgodi. Kdor se ne more toliko potruditi, tudi ne bo dobil odgovora, in upravitelj podružnice bo nosil v takem slučaju napram članom sam odgovornost.

V. Mogoče je, da bomo morali dati čebelarji (in sicer proti plačilu, ne zastonj, in tudi ne poceni) nekaj strdi za bolnišnice. Zato ne hitimo s prodajanjem strdi (če je kaj bo) na druge odjemalce, temveč rajši počakajmo, da vidimo, če za druge sploh kaj ostane.

VI. Za jesenski sladkor se je že prosilo in se na istega tudi upa. Da zanj ni lahko — to ve pač vsak.

† J. N. Babnik.

Dne 8. aprila t. l. je preminul v 56. letu svoje starosti gosp. I. N. Babnik, bivši dolgoletni blagajnik osrednjega čebelarskega društva, čebelar in čebelarski trgovec, trgovski zastopnik in posestnik v Dravljah, njegovem rojstnem kraju. — Še dne 1. marca mi je pisal, oziroma je pisala v njegovem imenu njegova gospa soproga med drugim: »Ali mi boš napisal nekrolog?« Odpisal sem mu, da se mora pač dobro počutiti, ker ima še tako zdrav humor, ali ko sem ga kmalu nato obiskal, sem bil na prvi pogled na njegov blede upali obraz prepričan, da bi ga mogel le kak čudež še rešiti. Smrt ga je že zaznamovala s svojim znamenjem, da je njen. Bil je sicer vedno šibkega zdravja, kar sem ga poznal, vendar bi se s svojim solidnim življenjem vzdržal še nadalje, da ga ni potrla nenadna smrt njegove toliko ljubljene hčerke Milice. Zbodla se je bila namreč na nogo, v rano je zašel bacil tetanus, in umrla

je v strašnih bolečinah. Kmalu nato je tudi on legel ter ni več vstal. Pravil mi je sam, da je izgubil vso odporno silo in da se je vdal neizprosni usodi, dasiravno bi tako srčno rad živel vsaj še nekaj let za svojo ženko in edinca Vladka, ki je ravno zdaj dovršil 5. razred šentvidske ljudske šole. Kakšen vzoren zakonski mož je bil rajnki Janko, je razvidno iz naslednjih besedi, ki mi jih je pisala pred kratkim gospa Babnikova: »Zame je bila to zlata doba; bil mi je solnce na zemeljski poti, in srčno želim, da bi bilo onkraj groba res še svidenje, ker potem ga upam še videti.« — — Iz njegovega življenja omenjam le toliko, da nisem še poznal in ga ne poznam moža, ki bi bil glede marljivosti, štedljivosti in vztrajnosti njemu enak. Nikdar ga nisem videl počasi hoditi; kakor mravlja je tekal po svojih najrazličnejših opravkih. Tako kot on, si ni znal kmalu kdo poiskati zaslužka, pa bodisi še tako skromnega. Kot rojen trgovec je kupil vse, vse zopet prodal in od zrna do zrna spravil skupaj dovolj premoženja, da bi laliko na stare dni brezskrbno dihal pri svojih čebelcah. Žalibog, usojeno mu ni bilo uživati sadu njegovega truda. Pa saj tam gori, kjer se nahaja zdaj, mu tudi ničesar ne manjka! — Blag mu spomin!

Fr. Rojina.

† Niko Sallath.

Kamniško podružnico je zadela dne 7. julija t. l. težka izguba. Ta dan je namreč umrl njen predsednik gosp. Niko Sallath, železniški uradnik v pokoju. Dokajkrat mi je zatrjeval naš tajnik gosp. Zirkelbach, da ni takega podružničnega predsednika, kakor je bil rajnki. Z raznimi podružničnimi poročili je bil vedno prvi. Pa ne samo to; tudi v vsakem drugem oziru je bil popolnoma na svojem mestu. Toliko predavanj, shodov in zborovanj ni bilo v nobeni drugi podružnici; sploh je bilo kamniško podružnično delovanje vzorno. — Nekaj let je bil tudi odbornik osrednjega čebelarkega društva. Kot tak ni zamudil niti ene odborove seje in vedel je svetovati vedno kaj novega, kar je bilo društvu in sploh čebelarstvu v korist. Žal, da je radi bolehnosti in oddaljenosti prekmalu odstopil. Odstopiti je hotel večkrat tudi od podružničnega predsedništva, pa člani so ga vedno in vedno preprosili, da je vztrajal na svojem mestu. — Rajnki Niko Sallath je bil navdušen čebelar. Čebelce je vzljubil pri mojem čebelnjaku. Takrat je služil še kot železniški uradnik na postaji v Kranju, stanoval pa je v Šmartnem ter ob lepem vremenu presedel ves prosti čas pri mojih čebelcah ter prebiral z velikim zanimanjem razne čebelarke knjige, ki sem mu jih posojal. Ko je bil stopil v pokoj, se je preselil v Podgorje pri Kamniku, kjer se je takoj lotil naprednega čebelarstva, pozneje pa v Kamnik, kjer je vzel v najem gostilno. — Čebelarji kamniške podružnice ga bodo ohranili v najboljšem spominu, sploh pa vsak, kdor je poznal tega vrlega moža.

Fr. Rojina.

Rekord v letošnjem čebelarstvu je dosegla naša članica gospa Marija Trinajstič, ravnateljica v Vrbniku na otoku Krku. Od lanskih devetih panjev so ji ostali čez zimo samo štirje, in od teh je izginila enemu matica. Rešila ga je s tem, da mu je dodevala toliko časa po en okvir zalege, dokler si ni sam izgojil matice. Od ostalih treh je napravila od enega dva umetna roja, drugi ji je dal dva naravna roja in enega vnuka, a roj od tretjega je ušel. Vsi trije panji pa so ji dali do dne 14. junija še 90 kg lepega medu. Bila je obilna paša na oljki in na zajblju. Čebelarji v baračevkah.

Dr. M. T.

Čebele in alkohol. Znano je, da velja mravljińska kislina, ki jo čebela pri piku izbrizga, kot najboljši protistrup proti strupom, ki se tvorijo v organizmu revmatikov. V neki londonski bolnišnici so zdravniki s čebelnimi piki zdravili med drugimi revmatičnimi bolniki tudi štiri hude pijance. Zdravljenje je imelo nepričakovan dvojen uspeh: ne le, da so ponehavale revmatične bolečine, marveč vsi štirje bolniki, ki prej niso mogli prebiti brez alkoholnih pijač, so zdaj naenkrat dobili velik gnus nad upijanljivimi pijačami. Sedaj že več mesecev nobe-

den izmed njih ni okusil kapljice alkohola. Zdravniki so stvar dalje preiskavali in dosegli enake uspehe v še več drugih slučajih. Ako bi se izkazal čebelni pik res kot zanesljivo učinkujoče zdravilo proti pijanstvu, bi to za blagor človeštva pomenjalo neizmerno več, nego vse moderne tehnične iznajdbe. Sicer je pa po nekaterih francoskih vaseh, kjer se pečajo s čebelorejo, že dolgo znano, da čebelni piki skoro trenutno iztreznijo najbolj pijanega človeka.

Pavlihova oporoka. Ko je bil Pavliha na smrtni postelji, je dal sklicati vse krojače od blizu in daleč z izjavo, da jim hoče nekaj dragocenega sporočiti. Prihitelo je res veliko število krojačev v nadi, da bodo dobili kak velik zaklad. In zdaj se oglasi Pavliha v vsej svečanosti: »Dragi moji krojači! Hočem vam zapustiti in v spomin podariti nekaj najdražjega, kar sploh za vas premorem. Preden boste začeli šivati, nikdar ne pozabite na niti narediti vozla!« Sicer bi bil namreč prvi vbodljaj zaman, ker v tistem času so šivali še izključno le s šivanko.

Jaz pa vam čebelarjem zapuščam sicer precej enako oporoko, ki vam pa more veliko več koristiti:

»Kadarkoli boste snažili in pripravljali panj, da hočete vanj vsaditi roj, ne pozabite nikdar prepričati se, če je žrelo odprto!«

Že starim in večšim čebelarjem se je namreč pripetilo, da so vsajenemu roju pozabili žrelo odpreti, in roj se je zadušil.

Jurančič.

Dopis.

Z Dunaja. Pozdravljeni, gospod urednik, in vsi čebelarji, ki boste brali tale dopis s cesarskega Dunaja. Živimo še, hvala Bogu, tudi drugi slovenski čebelarji, čeravno smo raztreseni po vsej Avstriji in daleč preko njenih meja, nešteto izmed nas pa jih že leži pod tujo grudo. Jaz sem zaenkrat upetal smrti, toda črez eno leto sem bil v bolnišnici, so z mano že vse pozikusili, toda ozdraviti me ne morejo. Vendar upam, da bi bil kmalu zdrav, ko bi me le izpustili domov, ali tu napravijo to tako težko. — Neizrečeno sem bil vesel trimesečnega dopusta, ki mi je pri čebelcah tako neumljivo hitro minil. Srečen sem bil, da sem našel doma še enako število panjev, kot sem jih bil pustil pri odhodu k vojakom. — Pomlad je bila pri nas na Primorskem bolj slaba, ker resje letos ni prav nič medilo, in so bile čebele navezane samo na cvetje sadnega drevja, ki pa radi večnega dežja tudi ni dalo mnogo. — Rojev sem dobil zadostno število; sicer niso bili zgodnji, a krepki. Upam, da se bodo sami preskrbeli z živežem brez moje pomoči. — Na dopust prišedši, sem dobil še prav vse številke »Čebelarja«. Oh, kako sem jih bil vesel in s kakim zanimanjem sem vse prebral! — Kakor povsod, tako in še bolj je trpelo čebelarstvo na Primorskem. Kar ni vojna uničila, uničili sta zima in lakota, ker ni bilo nikogar, da bi jih uzimil in preskrbel — vse je šlo ali k vojakom, ali pobegnilo. Kaj bo s primorskim čebelarstvom? Pa da bi bilo vsaj že skoraj konec teh vojnih grozot! Pomagali si bomo že drug drugemu na kakršenkoli način, samo Bog nam daj kmalu blaženi mir! — S težkim srcem sem zapustil čebelce. Kako so bile ravno v tistem času živahne, zakaj takrat se je začejala lipa, katere je v naši bližnji okolici jako mnogo. — Ko tu od dolgega časa ginevam, mi uhajajo misli vedno in vedno tja doli — —

Anton Podobnik.